

รูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Model for Implementation of the Research for Learning Development Policy toward Practice in Basic Education Schools

คณิต ัญญะภูมิ¹, เก็จกนก เอื้อวงศ์², อรรณพ จินะวัฒน์³, พิชิต ฤทธิจรรณ⁴
Kanit Tunyaphum¹, Ketkanok Unwongse²,
Annop Jeenawat³, Pichit Titcharoon⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. พัฒนารูปแบบการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3. ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาสภาพการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติโดยศึกษา จากเอกสาร/งานวิจัย และจากกรณีศึกษาแบบพหุกรณี ในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานวิจัยประสบความสำเร็จและสถานศึกษาที่ปฏิบัติได้ทั่วไปซึ่งตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล และ ส่วนภูมิภาคที่มีบริบทแตกต่างกัน 2. พัฒนารูปแบบ โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพมากร่างรูปแบบ และจัดสัมมนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
โทรศัพท์: 0831019798 e-mail: kanittun@gmail.com

² สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
โทรศัพท์: 0816845284 e-mail: kurwongse@gmail.com

³ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
โทรศัพท์: 081615825 e-mail: Annop.stou@gmail.com

⁴ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
โทรศัพท์: 0816133604 e-mail: pichit_r@hotmail.com

¹ Ph.D.Ed. Condidate in Educational Administration, Faculty of Education, Sukhothai Thammatirat University
Tel: 0831019798 e-mail: kanittun@gmail.com

² Department of Educational Administration, Sukhothai Thammatirat University
Tel: 0816845284 e-mail: kurwongse@gmail.com

³ Department of Educational Administration, Sukhothai Thammatirat University
Tel: 081615825 e-mail: Annop.stou@gmail.com

⁴ Faculty of Education, Panyapiwat Institute of Management
Tel: 0816133604 e-mail: pichit_r@hotmail.com

คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และ 3) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ โดย (1) การทดลองใช้ในสถานศึกษา 1 แห่ง และ (2) ตรวจสอบยืนยันคุณภาพของรูปแบบด้วยการสัมมนากลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 12 คน และปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีกระบวนการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา ส่วนสถานศึกษาที่ปฏิบัติทั่วไปไม่มีกระบวนการปฏิบัติที่ชัดเจน 2. รูปแบบการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ความนำ หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 กระบวนการ ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ การกำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษาและการสร้างการยอมรับ การจัดโครงสร้างงานสนับสนุนการวิจัย การจัดทำแผนการวิจัย การพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นของครู การปฏิบัติการวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศกำกับติดตามและสร้างขวัญกำลังใจ การประเมินผลและพัฒนางานวิจัย การสร้างเครือข่ายสนับสนุน และการสร้างวัฒนธรรมการวิจัย ส่วนที่ 3 แนวทางในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ และส่วนที่ 4 ปัจจัยการนำรูปแบบไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ 3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ปรากฏว่ารูปแบบมีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ ผ่านเกณฑ์การทดลองใช้รูปแบบ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการปฏิบัติงานวิจัย และผ่านเกณฑ์การตรวจสอบยืนยันคุณลักษณะของรูปแบบโดยผู้มีส่วนได้เสีย

คำสำคัญ: รูปแบบ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ นโยบายการวิจัย การพัฒนาการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the implementation of the research for learning development policy toward practice in basic education schools ; 2) to develop a model for the implementation of the research policy toward practice ; and 3) to assess the effectiveness of the model implementation of the research policy toward practice. The methodology of this research was divided into 3 following steps: The first step was a study the situation in the implementation of the research for learning development policy toward practice in basic education schools from documents/research and multi-case studies. The second step was to develop a model from data obtained from the first step. A model was drafted, a seminar among a group of experts was held to examine the model's appropriateness and then a model was adjusted in accordance with experts' suggestions. And the third step was to assess the model's effectiveness by 1) experimenting in a school ; 2) examining and 3) verifying the model's quality by organizing a seminar among stakeholders.

The research's findings were as follows: 1) Schools that implemented the research in line with their contexts were successful while schools that implemented the research

without a clear and concise process failed. 2) This model for the implementation of the research for learning development policy toward practice comprises 4 parts: Introductory Part, consisting of introduction, model's principles and model's objectives ; Process-Related Part, consisting of 9 steps which are: to adopt and accept the research for learning development policy as the school's policy ; to set up the research plan ; to develop knowledge and skills necessary for teachers ; to conduct the research and exchange knowledge ; to supervise, follow-up, and build morale ; to conduct research assessment and development ; to build the supporting network ; and to create the research culture ; Model Implementation Part ; and Success Factors Part. 3) The model's effectiveness was assessed and it was found that model was effective in line with the criteria set. After the course the criteria was set. It made sure teachers had the Knowledge, understanding and necessary research skills. The course had organizers desired criteria and attributes and follows the set model.

Keywords: Model, implementation of policy toward practice, research policy, learning development

บทนำ

การนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ออกไปปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการ เนื่องจากการพัฒนาการเรียนรู้อ เป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือศักยภาพของพฤติกรรมให้พัฒนายิ่งขึ้น โดยรับมวลประสบการณ์ที่หลากหลายและเหมาะสมจนทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด และการจัดการเรียนรู้ครูต้องค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ในขณะที่ปฏิบัติการสอนเพื่อทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยการทำการทดลอง ตรวจสอบผล และปรับวิธีการให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนมากที่สุด เป็นการนำประโยชน์การวิจัยมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน (สุวิมล ว่องวานิช 2553 ; ทิศนา ขัมมณี และคณะ, 2544) การค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

และแก้ไขเพิ่มเติมที่กำหนดให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สร้างกรอบและแนวทางในการกำหนดเป็นนโยบายการวิจัยและส่งเสริมการวิจัย ในปี 2553-2555 ให้สถานศึกษาในสังกัดนำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อไปแก้ปัญหา พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกเขตพื้นที่ รวมทั้งกระตุ้น ปลุกฝังและปรับพฤติกรรมครูเพื่อสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) และในปีงบประมาณ 2558-2560 ได้กำหนดทิศทางการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาเพิ่มเติม และสนับสนุนให้ครูสามารถทำวิจัยด้วยการฝึกอบรมความรู้ด้านการวิจัย จัดเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้อ สัมมนา ระดับชาติ เผยแพร่ความรู้ด้านวิจัยบนเว็บไซต์

สนับสนุนงบประมาณการวิจัย อย่างไรก็ตามแม้หน่วยงานต้นสังกัดจะได้ดำเนินการดังกล่าวอย่างชัดเจน แต่ครูก็ยังมีปัญหาในการดำเนินการวิจัยเห็นได้จากการศึกษาของอรอุมา รุ่งเรืองวณิชกุล (2556) พบว่าครูส่วนใหญ่มีการทำงานวิจัยน้อยสาเหตุของปัญหาเกิดจากปัจจัยด้านบุคคล ซึ่งมีภาระงานสอนมากจึงไม่เห็นความสำคัญ ขาดแรงจูงใจและขวัญกำลังใจจากหน่วยงานสนับสนุนการวิจัย มีครูส่วนน้อยที่สนใจจริงจังแต่ก็ทำวิจัยเพื่อต้องการทำผลงานทางวิชาการ นอกจากนี้ยังพบว่าครูไม่เข้าใจองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และจากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จุดอ่อนและอุปสรรคในการดำเนินการทำวิจัยของครูและบุคลากรทางการศึกษามีหลายประการ เช่น นโยบายส่งเสริมการวิจัยยังไม่ต่อเนื่อง งบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่/โรงเรียนไม่เพียงพอ ภาระงานแทรกซ้อนของครู ครูขาดแรงจูงใจ การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยไม่ต่อเนื่อง การประสานงานและความร่วมมือภายในไม่เพียงพอ การส่งเสริมนักวิจัยให้ผลิตผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องยังไม่เพียงพอ และการสร้างนักวิจัยใหม่/บุคลากรด้านงานวิจัยไม่เพียงพอ ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) แสดงให้เห็นว่าการนำนโยบายการวิจัยนี้ไปปฏิบัติต้องปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับการศึกษาของวรเดช จันทรศร (2548) และ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2543) ที่ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายนั้น มีความสำคัญและเป็นปัญหามากที่สุดในกระบวนการกำหนดนโยบาย เป็นช่องว่างที่ไม่ได้รับความสนใจ แม้นโยบายหรือโครงการที่ได้รับการยอมรับว่ามีความถูกต้อง เหมาะสมเพียงใดก็ตาม ถ้าการนำไปปฏิบัติไม่เป็นกระบวนการ นโยบายนั้นก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ จึงทำให้เห็นว่าการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ควรได้

รับการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาโดยการศึกษา 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ หลักการ/แนวคิด กระบวนการ และปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) สภาพการนำนโยบายการวิจัยฯไปปฏิบัติในสถานศึกษา เป็นการศึกษารูปแบบพหุกรณีในการนำนโยบายการวิจัยฯไป

ปฏิบัติในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 4 แห่ง โดยการสัมภาษณ์ครู จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานวิจัยและครูผู้สอน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ยกร่างรูปแบบฉบับที่ 1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างเป็นรูปแบบ 2) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ในด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง และ 3) ปรับปรุง/แก้ไขรูปแบบตามข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) การทดลองใช้รูปแบบในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1 แห่ง เป็นเวลา 1 ภาคเรียน นำผลจากการทดลองใช้มาปรับปรุงรูปแบบ 2) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบโดยการ (1) ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครู เกณฑ์การผ่านการประเมินคือมีคะแนนความก้าวหน้าจากการทดสอบร้อยละ 25 (2) การประเมินทักษะการทำวิจัยของครู เกณฑ์การผ่านการประเมิน คือ ความสามารถระดับเหมาะสมมากขึ้นไป 3) การตรวจสอบยืนยันคุณภาพรูปแบบ โดยการจัดสัมภาษณ์กลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 12 คน เป็นการตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบฯ นำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปปรับปรุงรูปแบบการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารสรุปลงสาระสำคัญของร่างรูปแบบแบบทดสอบ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล และแบบบันทึกการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

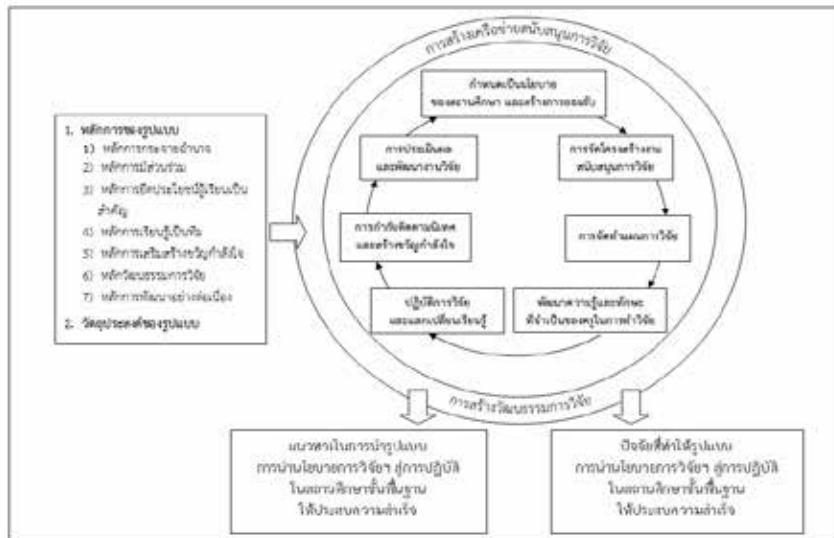
ผลการวิจัย

1. สภาพการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มีกระบวนการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา ตามความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และการวางแผนทางของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนสถานศึกษาที่ปฏิบัติทั่วไป ไม่มีแนวทางหรือกระบวนการในการนำนโยบายนี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา พบว่า รูปแบบการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติ ที่พัฒนามาจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย การศึกษาในสถานศึกษา และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ ความนำ หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ใช้เป็นทิศทางหลักในการกำหนดกระบวนการปฏิบัติ ส่วนที่ 2 กระบวนการ 9 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษาและการสร้างการยอมรับ (2) การจัดโครงสร้างงานสนับสนุนการวิจัย (3) การจัดทำแผนการวิจัย (4) การพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นของครูในการทำวิจัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย (5) การปฏิบัติกรวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (6) การนิเทศกำกับติดตามและสร้างขวัญกำลังใจ (7) การประเมินผลและพัฒนางานวิจัย (8) การสร้างเครือข่ายสนับสนุนการวิจัย และ (9) การสร้างวัฒนธรรมการวิจัย ส่วนที่ 3 แนวทางในการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การศึกษารูปแบบให้เข้าใจ ศึกษาบริบทสถานศึกษาของตน ประยุกต์ใช้รูปแบบและ

ประเมินผลการใช้เพื่อปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสม ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ทำให้การนำรูปแบบไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยภายใน คือ ด้านองค์กร และด้านบุคลากร ปัจจัยภายนอก คือ การ

เข้าร่วมเสนอผลงานวิจัย การสนับสนุนจากชุมชน และการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอจากหน่วยงานต้นสังกัด นำเสนอตั้งภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุ้การปฏิบัติในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการทดลองใช้และตรวจสอบยืนยันคุณภาพของรูปแบบพบว่า รูปแบบมีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยมีก้าวหน้าเกินร้อยละ 25 และมีทักษะในการทำวิจัยในระดับมาก 2) การตรวจสอบและยืนยันคุณภาพของรูปแบบของผู้มีส่วนได้เสีย พบว่ารูปแบบมีความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม และถูกต้อง

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษา สภาพปัจจุบันในการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุ้การปฏิบัติของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้ตามสภาพความรู้ ทักษะความตั้งใจและการวางแนวทางของผู้บริหาร มีทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ส่วนที่ประสบความสำเร็จจะมีแนวทาง/กระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติชัดเจน ผู้บริหารกระตือรือร้นและให้ความสำคัญกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติมาก ส่วนที่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากไม่มีแนวทางหรือกระบวนการในการนำนโยบายนี้ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน อาจมีสาเหตุจากสถานศึกษาไม่สามารถแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของตนเอง เนื่องจากนโยบายต้นสังกัดกำหนดแนวทาง

กว้างๆ มาให้ สถานศึกษาต้องหาวิธีการปฏิบัติเองหากไม่ศึกษาทำความเข้าใจอย่างจริงจังก็จะไม่สามารถนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ วรเดช จันทรร (2548) และ สมบัติ อารัมธัญวงศ์ (2543) เสนอว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายเป็นส่วนสำคัญและมีปัญหาหนักที่สุด แม้นโยบายจะได้รับการยอมรับว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด หากองค์กรนั้นไม่มีกระบวนการที่ดีในการปฏิบัติก็ไม่ประสบความสำเร็จ

2. ผลการพัฒนาารูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุ้การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องค์ประกอบของรูปแบบเป็น 4 ส่วน คือ 1) ส่วนนำ 2) ส่วนกระบวนการ 9 ขั้นตอน 3) ส่วนแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ และ 4) ส่วนปัจจัยที่ทำให้รูปแบบการนำนโยบายสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว ได้รับการยอมรับและการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้เสียว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม และถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลสุข หิงคานนท์ (2540), ดิเรกวรรณเศียร (2544), บุญส่ง หาญพาณิชย์ (2546) และ พันธุ์ทิภา สร้างข้าง (2558) ที่ศึกษาต้องค์ประกอบของรูปแบบใกล้เคียงกัน และผู้วิจัยมีกระบวนการพัฒนารูปแบบ โดยการ ยกร่างรูปแบบ ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลเลอร์ (Willer, 1967) ที่เสนอว่า การพัฒนารูปแบบอาจแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือการสร้างรูปแบบและการหาความตรงของรูปแบบ จึงทำให้ได้รูปแบบมีองค์ประกอบที่น่าเชื่อถือ กล่าวคือ

ส่วนนำ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ความนำ หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ความนำ อธิบายถึงความสำคัญความจำเป็นใน

การพัฒนาารูปแบบการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของโยธิน บุญเฉลย (2555) ที่นำเสนอความนำเรื่องเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบในลักษณะเดียวกัน สำหรับหลักการ ใช้เป็นหลักยึดในการดำเนินการตามกระบวนการของรูปแบบ และเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับหลักการของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบการบริหารอย่างมีส่วนร่วมของ ศักดา สถาพรจนา(2549) เช่น หลักความร่วมมือ การกระจายอำนาจ การทำงานเป็นทีม และการสร้างแรงจูงใจ

ส่วนกระบวนการ ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน เป็นส่วนวิธีการปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน 7 ขั้นตอน และส่วนที่เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้การดำเนินการมียั่งยืนยิ่งขึ้น จากการทดลองใช้รูปแบบฯสามารถยืนยันได้ว่าสามารถนำนโยบายการวิจัยไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ พูลย์ชัย ยาวีราช (2550) เรื่องกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเด็น การตีความนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินการ และ ศักดา สถาพรจนา(2549) ในประเด็น ทักษะและค่านิยมที่จำเป็นของบุคคล การจัดโครงสร้างองค์การ การบริหารงานบุคคล

ส่วนแนวทางในการนำรูปแบบการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติ ผู้วิจัยเสนอให้ศึกษาคู่มือปฏิบัติงานในการนำรูปแบบฯไปใช้ให้ชัดเจน โดยวิเคราะห์รูปแบบและบริบทสถานศึกษาของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อประยุกต์ใช้รูปแบบให้เหมาะสม และประเมินผลการใช้รูปแบบเพื่อปรับปรุง ถ้าขาดความเข้าใจในตัวรูปแบบ และขาดความเข้าใจในบริบทของตนจะทำให้การนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางของตนล้มเหลวได้ง่าย สอดคล้องกับแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ของ เบอร์แมน (Berman, 1978) ได้เสนอว่าความ

สำเร็จของหน่วยงานระดับปฏิบัติ คือการปรับเปลี่ยนการดำเนินการในแนวทางของตนเอง โดยการแปลงเป็นนโยบายของตน ศึกษาทำความเข้าใจให้ชัดเจน แสวงหาวิธีการในการปรับแนวทางการปฏิบัติ และผู้ปฏิบัติให้ความสำคัญและพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง

ส่วนปัจจัยที่ทำให้รูปแบบการนำนโยบายการวิจัยสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในคือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ ทีมงาน/ครู มีความตั้งใจและช่วยเหลือการปฏิบัติการวิจัยของเพื่อนครูด้วยกัน พัฒนาคำแนะนำด้วยการปฏิบัติจริงได้อย่างต่อเนื่อง ทำคู่มือการทำวิจัยเป็นแบบฝึกพื้นฐานง่าย ๆ และกำกับติดตามนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ส่วนปัจจัยภายนอกคือ การสนับสนุนให้เข้าร่วมเวทีเสนอผลงานวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่งานวิจัยระหว่างครูด้วยกันในเวทีระดับต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนช่วยเหลือจากชุมชน หน่วยงาน องค์กร ปัจจัยความสำเร็จดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นากามูระและสมอลวูด (Nakamura and Smallwood, 1980) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ และสอดคล้องกับการศึกษาของจินตนา คัคคีภู่อารัม (2545), วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547) ซึ่งศึกษาได้ปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบความสำเร็จในลักษณะใกล้เคียงกัน

3. ผลการศึกษากระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ได้กระบวนการ 9 ขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแนวทางการใช้รูปแบบมีการชี้แนะจากผู้บริหารและผู้ช่วยนักวิจัยตลอดช่วงการทดลอง ในกระบวนการดังกล่าวนี้ผู้วิจัยขออภิปรายผลในส่วนที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ขั้นตอนการกำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษาและสร้างการยอมรับ พบว่า กิจกรรมสำคัญคือ จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดทำแนวทางและมาตรการสนับสนุนส่งเสริม ในการทดลองใช้รูปแบบผู้วิจัยได้จัดให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งการประชุม และการจัดมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสมเอื้อต่อการศึกษาร่วมกัน ทำให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือและยอมรับกันในการดำเนินการวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของซาบาเตียร์ และแมสมาเนียน (Sabatier and Mazmanian, 1983) ที่เสนอว่าฝ่ายบริหารจะต้องพยายามแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตามนโยบายนั้น และสิ่งสำคัญคือการสร้างความผูกพันให้ข้าราชการในหน่วยปฏิบัติ สามารถที่จะทำให้ผู้ที่ไม่ยอมปฏิบัติตามเปลี่ยนพฤติกรรมมาให้ความร่วมมือได้

2. ขั้นตอนการจัดโครงสร้างงานสนับสนุนการดำเนินการวิจัย พบว่า โครงสร้างสนับสนุนเป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งโรงเรียนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของตน ในการทดลองใช้รูปแบบผู้วิจัยได้ทำกิจกรรมสำคัญคือ การกำหนดบุคลากรเป็นผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อทำหน้าที่ชี้แนะ (Coaching) การพัฒนางานวิจัย โดยผู้วิจัยได้พัฒนาความรู้ ทักษะในการทำวิจัยจนสามารถชี้แนะการดำเนินการตามรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความรักความผูกพันกันจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกโอกาสอยู่เสมอ สอดคล้องกับ เกรอร์สตัน (Gerston, 1983) ที่ศึกษาพบว่าควรจัดตั้งหน่วยงานและบุคลากรใหม่เพื่อนำนโยบายใหม่ไปปฏิบัติ หรือมอบหมายให้หน่วยงานและบุคลากรที่มีอยู่ นำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้การชี้แนะตลอดช่วงการทดลองใช้รูปแบบนั้น

3. การพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นของครูในการทำการวิจัย พบว่า กิจกรรมสำคัญคือ การพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติ

งานวิจัย ที่ต้องทำให้ครูเข้าใจ เห็นความสำคัญ และสามารถปฏิบัติงานวิจัยได้ สอดคล้องกับการพัฒนาบุคลากรของเบอร์แมน (Berman, 1978) ที่เสนอว่าต้องแสวงหาวิธีที่จะปรับพฤติกรรมของตัวผู้ปฏิบัติ ให้เข้ากับแนวทางในการปฏิบัติหรือเข้ากับแผนและโครงการนั้น ๆ ด้วย และสอดคล้องกับบันเคอร์ (Bunker, 1989) ได้เสนอว่า กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องระบุถึงทักษะที่จำเป็นและบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติหรือผู้ใช้นโยบายนั้นโดยชัดเจน

4. การปฏิบัติการศึกษาวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า กิจกรรมสำคัญของกระบวนการนี้ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทำให้เกิดความรู้ใหม่ เกิดแนวปฏิบัติใหม่ที่ดีกว่า การดำเนินการดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนางานวิจัยได้ผลดี สอดคล้องกับ เบอร์แมน (Berman, 1978) ที่เสนอว่าต้องแสวงหาวิธีที่จะปรับพฤติกรรมของตัวผู้ปฏิบัติ ให้เข้ากับแนวทางในการปฏิบัติหรือเข้ากับแผน และโครงการนั้น ๆ

5. การสร้างเครือข่ายสนับสนุนการปฏิบัติงานวิจัยและการสร้างวัฒนธรรมการวิจัย การวิจัยพบว่า กิจกรรมสำคัญคือ การสร้างเครือข่ายครุภัณฑ์วิจัยในสถานศึกษา การเผยแพร่ผลงานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมสอดคล้องกับแนวคิดของชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์ (2549) ว่าในการสร้างเครือข่ายการวิจัย ต้องมี เมืองค์ประสานงานเพื่อทำหน้าที่กระตุ้นการทำงานวิจัย การประสานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การสนับสนุนงานวิจัย มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิจัยร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ฯลฯ สำหรับการสร้างวัฒนธรรมการวิจัย พบว่า กิจกรรมสำคัญของกระบวนการนี้คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ การกำหนดวิธีการปฏิบัติการศึกษาวิจัยที่ดีและลงมือปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต มีการเสริมพลัง

ความสำเร็จของทีมงานฯลฯ การดำเนินการลักษณะนี้เป็นไปตามความหมาย และลักษณะของวัฒนธรรมองค์การตามการศึกษาของสมจินตนา คุ่มภัย (2553) กล่าวคือ วัฒนธรรมองค์การ หมายถึง ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ปทัสถาน ความคาดหวังที่องค์การกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแบบแผนสำหรับการปฏิบัติร่วมกันในองค์การ แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อให้องค์กรอยู่รอดหรือประสบความสำเร็จ ซึ่งวัฒนธรรมองค์การมีลักษณะเป็นรูปธรรม และนามธรรมที่ฝังลึกแล้ว แสดงเป็นพฤติกรรมโดยไม่รู้ตัววัฒนธรรมองค์การมีความมั่นคงยาวนานแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจกรรมการสร้างเครือข่ายสนับสนุนและวัฒนธรรมการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อจำกัดด้านเวลาในการดำเนินการ เนื่องจากเป็นการทดลองใช้รูปแบบระยะสั้นเพียง 1 ภาคเรียน จึงยังไม่ปรากฏผลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจน เนื่องจากเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกิจวัตรประจำวันที่ทำมาจนเคยชินของบุคลากรในสถานศึกษา บันเคอร์ (Bunker, 1989) ก็ได้กล่าวถึงประเด็นนี้อย่างชัดเจนว่าการนำนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขององค์การ/การเปลี่ยนแปลงงานกิจวัตรขององค์การเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบนี้ไปใช้ ควรดำเนินการตามคู่มือรูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติในสถานศึกษาให้ครบองค์ประกอบของรูปแบบ ในส่วนการปฏิบัติตามวิธีการของแต่ละกระบวนการ ให้พิจารณาดำเนินการตามบริบทและความพร้อมของสถานศึกษา

1.2 ในการทดลองใช้รูปแบบนี้ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญมาก คือผู้ช่วยนักวิจัย ที่ทำหน้าที่ชี้แนะ (Coaching) คณะครูในสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการวิจัยตามรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารควรคัดเลือกบุคคลที่มีจิตใจสาธารณะและมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถจัดกระบวนการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงานวิจัยของครูได้เหมาะสม และกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันสามารถยกระดับการเรียนรู้ของครูและคุณภาพการทำงานวิจัยได้ดี ดังนั้นผู้บริหารควรศึกษาและพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหลายลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของตน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาย ควรพิจารณากำหนดกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและ

ตัวชี้วัดร่วมของสถานศึกษาในระดับชาติและระดับจังหวัด โดยใช้การนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาย ควรกำหนดและสนับสนุนส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการวิจัย และการสร้างเครือข่ายครูนักวิจัย ในแผนพัฒนาการศึกษาทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัดให้ชัดเจนและเป็นระยะยาว

3. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ดังนั้นควรศึกษาวิจัยโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการนำนโยบายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศปฏิบัติในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

3.2 การทดลองใช้รูปแบบฯในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเพียง 1 ภาคเรียน กระบวนการบางส่วนอาจยังไม่ปรากฏผล ดังนั้นควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสนับสนุนงานวิจัยในสถานศึกษา และการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ศักดิ์ภู่อ่วม. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐสำหรับประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์. (2549). "การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนางานวิจัย." *วารสารเทคนิคการแพทย์และกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, ปีที่ 18 ฉบับที่ 2, 43-45.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). *การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ทิตินา แคมมณี และคณะ.(2544). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน: การศึกษาพหุกรณี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บุญส่ง หาญพาณิชย์. (2546). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย*. ปรินญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พันธ์ทิภา สร้างช่าง. (2558). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(3), 78-90.
- พลุ้ยชัย ยาวีราช. (2550). *การพัฒนารูปแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พลุสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนารูปแบบการจ้ดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. ปรินญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- โยธิน บุญเฉลย. (2555). *รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ไทยใหญ่ศึกษาของวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน*. ปรินญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วรเดช จันทร์ศ. (2548). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์.
- ศักดิ์ดา สถาพรวงษา. (2549). *การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจินตนา คุ่มภัย. (2553). *การเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ: กรณีศึกษารัฐวิสาหกิจในประเทศไทย*. รัฐศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2543). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2553-2555*. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *ทิศทางการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ปีงบประมาณ 2558-2560 เพื่อขับเคลื่อนนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- อรอุมา รุ่งเรืองวณิชกุล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูนักวิจัยด้วยการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้สำหรับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. ปรินญาณิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- Keeves. (1988). *Model and model building*. United Kingdom: Pergamon Press.
- Bunker and others. (1989). *Strategic leadership for schools: Creating and sustaining productive change*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Edwards III. (1984). *Public policy implementation*. London: Jai Press INC.
- Gerston. (1983). *Making public policy: From conflict to resolution*. Illinois: scott, Foresman and Company.
- Sabatier and Mazmanian. (1983). *Implementation and public policy*. Glenview, IL: Scott, Foresman and Company.
- Berman. (1978). *The study of macro and micro implementation of social policy*. United States: Organization and Administration ; Public Policy.
- Nakamura, Robert T. and Smallwood, Frank. (1980). *The politics of policy implementation*. New York: St. Martin's Press.